

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ทำการวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ หลักการ ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัย เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบความคิดในการศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พุทธศักราช 2539
2. จิตวิทยาการเรียนรู้
3. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
4. การอ่านภาษาอังกฤษ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
6. การเขียนภาษาอังกฤษ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
8. การออกแบบการเรียนการสอน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนการสอน

หลักสูตรภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พุทธศักราช 2539

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา จัดให้สอนอยู่ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เป็นหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับต้น (Beginner Level) จำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ภาษาอังกฤษระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level) สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยเริ่มสอนตั้งแต่ภาคปลายของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. ภาษาอังกฤษระดับอ่านออกเขียนได้ (Literacy Level) สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4
3. ภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น (Beginner Fundamental Level) สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เป็นการเริ่มเรียนภาษาอังกฤษหลัก 1-4 (Fundamental English 1-4) ทั้งนี้เพื่อเตรียมความสามารถในการใช้ภาษาในระดับมาตรฐานขั้นพื้นฐานเพียงพอที่จะศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาได้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับต้นมีดังนี้

1. เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับวัฒนธรรม
2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับต้นอย่างเพียงพอเพื่อการศึกษาต่อหรือนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความจำเป็น
3. เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ง่าย ๆ ที่เป็นสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง
4. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมภาษาอังกฤษ
5. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษและใช้สื่อภาษาอังกฤษอื่น ๆ
6. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษ

โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา และอัตราเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ได้มีการกำหนดให้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาเป็นภาษาอังกฤษระดับต้น (Beginner Level) จำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ภาษาอังกฤษระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level) กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตลอดปีการศึกษา
2. ภาษาอังกฤษระดับอ่านออกเขียนได้ (Literacy Level) กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตลอดปีการศึกษา
3. ภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น (Beginner Fundamental Level) ประกอบด้วยภาษาอังกฤษหลัก 1-4 กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตลอดปีการศึกษา

การกำหนดอัตราเวลาเรียนภาษาอังกฤษ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 ควรกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 6 คาบ (120 นาที) ต่อสัปดาห์ และควรกำหนดให้เรียนทีละน้อยแต่กระจายไปตลอดสัปดาห์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ควรกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 15 คาบ (300 นาที) ต่อสัปดาห์และควรกำหนดให้เรียนทุกวัน

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 และอัตรา
เวลาเรียน

ระดับภาษา (Proficiency Level)	ระดับชั้น (Class Level)	โครงสร้างวิชาและอัตราเวลาเรียน (Coursework and Time Allocation)
1. ระดับต้น (Beginner Level) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ	ป. 1 – ป. 6	
1.1 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)	ป. 1 – ป. 2	ภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อม (Preparatory English) ใช้เวลา 3 ภาคเรียน เริ่มเรียน ป. 1 ภาคปลาย เวลาเรียน 6 คาบ/สัปดาห์
1.2 ระดับอ่านออกเขียนได้ (Literacy Level)	ป. 3 – ป. 4	ภาษาอังกฤษอ่านออกเขียนได้ (Literacy English) ใช้เวลา 4 ภาคเรียน เวลาเรียน 6 คาบ/สัปดาห์
1.3 ระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น (Beginner Fundamental Level)	ป. 5 – ป. 6	ภาษาอังกฤษหลัก 1-4 (Fundamental English) ใช้เวลา 4 ภาคเรียน เวลาเรียน 15 คาบ/สัปดาห์

* ในระดับประถมศึกษา 1 คาบ เท่ากับ 20 นาที

ภาษาอังกฤษอ่านออกเขียนได้ (Literacy Level) แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษอ่านออกเขียนได้ เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้ระบบการเขียน และ
การสะกดคำภาษาอังกฤษที่ฟัง-พูดได้แล้วในระดับเตรียมความพร้อม ในระดับนี้ผู้เรียนจะเกิด
ความสามารถในการสื่อสารทั้งด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
ที่ทำให้เกิดความสุข สนุกสนาน เริ่มพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน รวมทั้งฝึกหัด

คัดลายมือและเขียนตอบคำถาม โดยใช้ภาษาในระดับพื้นฐานในการเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรมและในการสื่อความได้ถูกต้องตามหลักภาษา เรียนรู้คำนามเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของที่พบเห็นในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป และคำกริยาแสดงลักษณะและอาการของสิ่งเหล่านี้ โดยขยายวงศัพท์เพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม ฝึกใช้หนังสือ พจนานุกรม ตลอดจนสื่อที่พบเห็นรอบ ๆ ตัว เป็นเครื่องช่วยในการเรียนรู้ และส่งเสริมให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษ

จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษอ่านออกเขียนได้

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับระดับที่เรียน
2. เพื่อให้สามารถฟัง พูด และสนทนาเป็นภาษาอังกฤษในสถานการณ์ง่าย ๆ
3. เพื่อให้สามารถอ่าน เขียน และสะกดคำที่เป็นอักษรตัวพิมพ์ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง
4. เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรมเป็นเครื่องมือในการเพิ่มพูนความรู้ด้านคำศัพท์
5. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

แนวการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ จึงควรจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. เน้นการสื่อสารด้วยการอ่านและเขียนเป็นพิเศษ
2. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะนำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนที่จัดเตรียมไว้
3. เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสุข สนุกสนาน เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ
4. ใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการเรียนการสอน เช่น เพลง เกม บทบาทสมมุติ สถานการณ์จริง การเล่นเกม การใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน การใช้ภาษาท่าทาง ปริสนา คำท่าย เป็นต้น
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก โดยกระตุ้นและเสริมแรงให้กำลังใจและไม่ตำหนิผู้เรียน

กระบวนการวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา กระบวนการวัดและประเมินผล เน้นการวัดความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษทั้งในด้านการใช้ภาษาเพื่อเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม และการใช้ภาษาเพื่อสื่อความได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์วัดทั้งความสามารถในการสื่อสารและความรู้ทางภาษา ผลของการวัดและประเมิน

จะนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ระดับเตรียมความพร้อมวัดและประเมินผลโดยเน้นการประเมินพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียนจากการเข้าร่วมกิจกรรม และความสามารถในการสื่อสารด้วยการฟังและพูด ระดับอ่านออกเขียนได้ วัดและประเมินจากความสามารถจากการใช้ภาษาในด้านความเข้าใจ การฟัง พูด อ่าน เขียน และการสะกดคำ ส่วนระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น วัดความสามารถในการใช้ภาษา โดยประเมินให้ครบถ้วนทั้ง 3 ลักษณะ คือ ประเมินผลก่อนเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลภายหลังเรียน ประเมินทั้งภาคปฏิบัติ ภาคความรู้ และเจตคติ โดยเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย มีการวัดระดับมาตรฐานขั้นพื้นฐานทางภาษาของผู้เรียน โดยใช้การทดสอบมาตรฐานความรู้ความสามารถ (Proficiency Test) สำหรับผู้จะสำเร็จการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 10-11)

การวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การจัดการเรียนการสอนในระดับอ่านออกเขียนได้ (Literacy English) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับระดับที่เรียน ทั้งในด้านการใช้ภาษาเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรมและการปลูกฝังให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน การวัดผลและประเมินผลในระดับอ่านออกเขียนได้จะประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรดังนี้

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับระดับที่เรียน
2. เพื่อให้สามารถฟัง พูด และสนทนาเป็นภาษาอังกฤษในสถานการณ์ง่าย ๆ
3. เพื่อให้สามารถอ่าน เขียน และสะกดคำที่เป็นตัวอักษรตัวพิมพ์ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง
4. เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรม เป็นเครื่องมือในการเพิ่มพูนความรู้ด้านคำศัพท์ได้
5. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ครูผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์ จุดประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาในแต่ละบทเรียน แล้วนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์ย่อย ๆ เพื่อเป็นการสะดวกต่อการวัดและประเมินผล การประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ใช้วิธีการประเมินที่มีความหลากหลาย อาทิเช่น การสังเกตพฤติกรรมการทำงานของเด็ก พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม การตรวจผลงาน การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยผ่านทักษะต่าง ๆ ครูผู้สอนจะต้องเลือกใช้เครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับวิธีการประเมินผล เช่น แบบบันทึกการตรวจผลงาน เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเพื่อประเมินผลด้านเจตคติในการเรียน แบบทดสอบเพื่อประเมินผลด้านเนื้อหาทางภาษาในแต่ละทักษะ (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2540, หน้า 338-340)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือในระดับอ่านออกเขียนได้นี้ มุ่งหวังที่จะให้เด็กสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารด้วยการ ฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างถูกต้อง โดยเน้นการอ่านและการเขียนเป็นสำคัญ และเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับนี้ ครูผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสนุกสนาน ใช้กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษให้กับเด็ก ดังนั้นการออกแบบการเรียนการสอนในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเน้นการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จิตวิทยาการเรียนรู้

พัฒนาการทางภาษาของเด็กอายุ 9-12 ปี ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ จนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ครูควรคำนึงถึงคือจิตวิทยาการเรียนการสอน และจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รู้จักนำเอาจิตวิทยาไปใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความพร้อม และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน การเสริมแรงในการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนรวมทั้งการใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย และลักษณะของผู้เรียน ช่วงอายุ 6-12 ปีนี้จะเป็นวัยเด็กตอนกลาง เป็นช่วงที่เด็กได้เข้าศึกษาในโรงเรียนแล้ว เพียเจท์ (Piaget อ้างถึงใน ไพรินทร์ พ่วงจันทร์, 2542, หน้า 16) เรียกวัยนี้ว่า วัยประถมศึกษา อยู่ในพัฒนาการขั้นคิดอย่างเป็นรูปธรรม (Concrete Operation) ซึ่งสรุปได้ว่าพัฒนาการทางด้านภาษาและการใช้สัญลักษณ์ของเด็กเจริญก้าวหน้ามาก เด็กจะเริ่มเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และเข้าใจความหมายของบทเรียน ภาษาและการอ่าน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสามารถอธิบายได้ นอกจากนั้น พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยตอนกลางนี้จะค่อย ๆ ดีขึ้น จนสามารถสื่อความหมายให้เข้าใจกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี วิณี จิตเชิดวงศ์ (2537, หน้า 121-123) มีความคิดเห็นสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2519) ว่าควรเริ่มให้มีการเรียนภาษาต่างประเทศในระยะที่ นักเรียนอยู่ในวัยเด็กตอนกลาง (ราว 6-12 ปี) เพราะมีลักษณะที่เหมาะสมคือ

1. ชอบเลียนเสียง และไม่อายที่จะออกเสียงแปลก ๆ ที่ไม่มีในภาษาของตน
2. ชอบเคลื่อนไหว ชอบเล่น ชอบแข่งขัน โดยได้รับประสบการณ์โดยตรง และมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมเสมอ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความสนุกสนานในการเรียน

3. มีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อ ใช้สายตาได้สมควร สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะทั้ง 4 ได้ครบถ้วน (ฟัง พูด อ่าน และเขียน)

และทฤษฎีงานวิจัยทางสรีระของสมอง ได้กล่าวว่า สมองของเด็กในวัย 9 ขวบจะมีความเหมาะสมเป็นพิเศษต่อการเรียนภาษา ความสามารถดังกล่าวจะลดลงเมื่อมีวัยสูงขึ้น ทั้งนี้ เพราะบริเวณภาษาในสมองเริ่มคงที่ไม่ยืดหยุ่นอีกต่อไป (อ้างถึงใน พิณทิพย์ ทวยเจริญ. 2537)

จิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นหลักในการสอนภาษา การเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จำเป็นที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักจิตวิทยาการศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานและมีอิทธิพลสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน รวมทั้งกระบวนการและสภาพการเรียนการสอน เพื่อครูจะได้นำปัจจัยเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการเตรียมการวางแผน และจัดดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสมตามความมุ่งหมายของหลักสูตร หลักจิตวิทยาการศึกษาที่ควรทราบและคำนึงถึง มีดังต่อไปนี้

กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ หรือกฎแห่งการเรียนรู้ (Law of Learning) ที่สำคัญ

3 กฎ คือ

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ได้มีผู้ศึกษาและสรุปถึงรายละเอียดของกฎแห่งความพร้อมไว้หลายอย่างด้วยกัน ดังนี้

มาลินี จุฑะรพ (2539) สรุปว่า กฎแห่งความพร้อมแบ่งเป็น 3 กฎย่อย คือ

1. เมื่อบุคคลพร้อมแล้วได้กระทำจะเกิดความพอใจ
2. เมื่อบุคคลพร้อมจะกระทำแล้วไม่ได้กระทำก็ย่อมเกิดความรำคาญใจ
3. เมื่อบุคคลไม่พร้อมแต่ถูกบังคับให้กระทำก็จะแสดงความรำคาญใจ

สุชา จันทรธรม (2540) สรุปว่า คนเราจะเรียนได้ดี เมื่อเขาพร้อมที่จะเรียน และทำให้เกิดความพอใจ แต่ถ้าไม่ได้เรียนสนใจจะเกิดความรำคาญใจขึ้นแทนที่ ถ้าหากคนที่ยังไม่อยากเรียนแต่ถูกบังคับให้เรียนจะเกิดความรำคาญใจและไม่พอใจ

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ (2541) สรุปว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องมีความพร้อมทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นด้านครูผู้สอน คือมีความพร้อมด้านการเตรียมเนื้อหาสาระที่จะถ่ายทอด เตรียมสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ด้านผู้เรียนก็ต้องมีความพร้อมด้านความสนใจที่จะรับรู้เนื้อหาในแต่ละหน่วยการสอน มีความพร้อมด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และภาวะทางร่างกาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534) สรุปว่า สภาพความพร้อมในตัวผู้เรียน ประกอบด้วย ความต้องการ ความสนใจ ความเอาใจใส่ในเรื่องที่จะเรียน สภาพร่างกาย และสติปัญญาที่เจริญเติบโตเพียงพอที่จะเรียนเรื่องเหล่านั้นได้ และประการสำคัญคือ ต้องมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะทำให้เรียนเรื่องเหล่านั้นได้โดยสะดวก

กล่าวโดยสรุป กฎแห่งความพร้อม คือ การที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน หรือกระทำสิ่งใด ๆ ความพร้อมนั้นจะต้องพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เมื่อมีความพร้อมผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจเมื่อได้กระทำสิ่งต่าง ๆ แต่ถ้าไม่พร้อมก็จะเกิดความรำคาญใจเมื่อต้องกระทำหรือถูกบังคับให้กระทำ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนก็ควรจะคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนด้วย

2. กฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) กันยา สุวรรณแสง (2538) ได้สรุปถึงเรื่องกฎแห่งการฝึกว่า การฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร โดยแบ่งเป็นอีก 2 กฎ คือ

2.1 กฎแห่งการใช้ (Law of Used) เมื่อเกิดความเข้าใจหรือเรียนรู้แล้ว มีการกระทำหรือนำสิ่งที่เรียนรู้นั้นไปใช้บ่อย ๆ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร

2.2 กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disused) เมื่อเกิดความเข้าใจหรือเรียนรู้แล้วไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ จะทำให้การเรียนรู้ไม่คงทนถาวร หรือในที่สุดก็เกิดการลืมจนไม่เรียนรู้อีกเลย

สุชา จันทรเฒ (2540) สรุปว่า สิ่งใดที่กระทำบ่อย ๆ ย่อมกระทำสิ่งนั้นได้ดี และถ้ากระทำซ้ำ ๆ กันมาก ๆ ผลจะยิ่งดีขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดความชำนาญคล่องแคล่ว ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น แต่ถ้าเว้นไปจากกระทำนั้นนาน ๆ เมื่อเริ่มกระทำใหม่จะได้ผลไม่ดีกว่าเดิม

กล่าวโดยสรุป กฎแห่งการฝึก คือ การที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกหรือกระทำสิ่งใด ๆ ซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ และการจำที่ถาวร ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมที่เน้นการกระทำซ้ำ ๆ หรือกิจกรรมอย่างเดิมบ่อย ๆ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และจำได้

3. กฎแห่งผล (Law of Effect) (สุชา จันทรเฒ, 2540 : มาลินี จุฑะรพ, 2539 และ กันยา สุวรรณแสง, 2538) ได้สรุปถึงกฎแห่งผลในลักษณะที่คล้าย ๆ กัน ได้ดังนี้ โดยกฎแห่งผลมีหลักการว่า ถ้าบุคคลได้กระทำสิ่งใดแล้วได้ผลเป็นที่น่าพอใจก็อยากจะกระทำสิ่งนั้นอีก แต่ถ้ากระทำแล้วไม่ได้ผลดี ก็ไม่อยากจะกระทำอีก ซึ่ง ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ (2541) ได้สรุปสนับสนุนว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ดีหากผู้เรียนรู้ผลการกระทำ ผลจากการกระทำจะเป็นเหตุท้าทายความสามารถให้อยากกระทำอีก

กล่าวโดยสรุป กฎแห่งผล ก็คือ ความพอใจในการกระทำของผู้กระทำ นั่นคือ ถ้าผู้กระทำเกิดความพอใจในผลการกระทำของตน ก็ยากที่จะกระทำสิ่งนั้นอีก แต่ถ้าผลที่เกิดจากการกระทำไม่เป็นที่น่าพอใจก็ไม่อยากที่จะกระทำสิ่งนั้น ๆ อีกต่อไป ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนจึงควรหาวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลของการกระทำของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนพอใจและต้องการทำกิจกรรมดังกล่าวต่อไป ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในที่สุด

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไคค์ เมื่อนำมาใช้กับการเรียนรู้ทางภาษา ครูสามารถจะวัดผลได้จากการกระทำต่อไปนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2534)

1. การให้ทำซ้ำ เช่น เคยเรียนไปแล้ว ให้ท่องจำว่าจำได้หรือไม่ ให้เขียนคำยากที่เคยเรียนว่าสะกดถูกหรือไม่
2. การให้ระลึกได้ ได้แก่ การให้เลือกคำตอบที่ถูกจากคำต่าง ๆ ที่ให้ไว้หรือให้แปลงเสียงจากคำต่าง ๆ ว่ายังจำสิ่งที่เรียนไปแล้ว และให้เรียงลำดับให้ถูกต้อง
3. การคาดคะเน ให้คำกลุ่มมาแล้วให้เลือกว่าคำนั้นควรจะใช้กับอะไร
4. การให้เรียนใหม่ เคยสอนไปแล้วก็มีบทบทวนใหม่ ในปลายเทอมเพื่อใช้เป็นเครื่องวัดว่าผู้เรียนได้เรียนรู้เร็วหรือช้าเพียงใด ถ้าเรียนได้เร็วก็แสดงว่าการเรียนจากครั้งก่อนได้ผลดี สื่อความหมายได้เข้าใจ

จากแนวความคิดของกฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์จะเห็นได้ว่า ถ้าจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ หรือมีการเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้ผู้เรียนนั้นเกิดความพร้อมที่จะเรียนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา อารมณ์ ภาวะทางร่างกาย และทางครูผู้สอนก็ต้องมีการเตรียมการสอนที่จะถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้แก่ผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดความพอใจและอยากจะทำกิจกรรมนั้นอีก ซึ่งการสร้าง ความพอใจให้กับเด็กนั้นอาจจะเป็นคำชมเชย รางวัลจากผู้สอน ซึ่งเหล่านี้จะสร้างแรงจูงใจให้เด็กต้องการทำกิจกรรมอันจะนำมาซึ่งการเรียนรู้ต่อไป

การเสริมแรง (Reinforcement) ของสกินเนอร์ การเสริมแรง คือ การกระทำใด ๆ ที่ทำให้เกิดการตอบสนองในทางที่ต้องการเพิ่มขึ้น ตัวเสริมแรงคือตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ การเสริมแรงจะใช้เพื่อทำให้เกิดการตอบสนองบ่อยครั้งมากขึ้น กล่าวคือ ถ้าอาการตอบสนองเป็นสิ่งที่เราต้องการ เราก็จะเสริมแรง การเสริมแรงมี 2 ประเภท คือ

1. การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement)
2. การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement)

การเสริมแรงทางบวก เป็นการกระทำชนิดหนึ่งชนิดใดที่ทำให้เกิดความพึงพอใจกับผู้เรียน และความพึงพอใจนั้นทำให้เกิดการตอบสนองที่ต้องการมากครั้งขึ้น หรือตอบสนองอย่างเข้มข้นมากขึ้น เช่น การให้อาหาร คำชมเชย ของขวัญ ฯลฯ

การเสริมแรงทางลบ เป็นการพยายามทำให้เกิดการตอบสนองเพิ่มขึ้น หรือเข้มข้นมากขึ้น โดยการกำจัดสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ออกไปเสีย เช่น การกำจัดเสียงดัง การลดการลงโทษ การลดการดูค่า เป็นต้น (ฉลอง ทับศรี, ม.ป.ป., หน้า 14)

อารี พันธุ์ณี (2534, หน้า 117-118) ได้กล่าวถึงการนำหลักทฤษฎีการเสริมแรงของ สกินเนอร์ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ไว้ว่า

1. การปลูกฝังพฤติกรรมบางอย่าง เป็นการควบคุมการตอบสนองด้วยวิธีการเสริมแรง และจะให้การเสริมแรงต่อเมื่อ มีการตอบสนองตามที่ต้องการจนกลายเป็นนิสัยติดตัวต่อไป เมื่อ นักเรียนเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ที่ดี ควรให้การเสริมแรง เช่น คำชมเชย
2. การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมด้วยการวางเงื่อนไข ถ้าต้องการให้ผู้เรียนแก้ไข พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามทำได้โดยการลดการเสริมแรง เช่น การไม่สนใจ ไม่พูดด้วย
3. การใช้บทเรียนโปรแกรม เป็นการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มีคำตอบไว้ให้โดย จัดแบ่งเนื้อหาเป็นส่วนย่อย จัดลำดับเป็นเหตุเป็นผล เริ่มจากง่ายไปหายาก เมื่อสำเร็จเขาจะได้รับ การเสริมแรงทันที

ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533, หน้า 66) ที่ได้กล่าวถึง การนำจิตวิทยาการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน ว่าเป็นการสนับสนุนให้ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4 ประการ คือ

1. ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้
2. ให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างฉับพลัน
3. ให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงด้วยการให้ประสบการณ์แห่งความสำเร็จ
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนทีละน้อย

จากกฎการเสริมแรงของสกินเนอร์ อาจสรุปได้ว่า ถ้าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิด พฤติกรรมในด้านใด ก็อาจใช้วิธีการเสริมแรง เพื่อให้การกระทำหรือพฤติกรรมนั้นคงอยู่ ซึ่งวิธี การเสริมแรงนั้นอาจจะเป็นคำชมเชย หรือการให้รางวัล หรืออื่นๆ ผลของการเสริมแรงผู้เรียน ย่อมเกิดความพึงพอใจและภาคภูมิใจ เป็นผลให้อยากทำพฤติกรรมนั้นต่อไป ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนครูควรมีการเสริมแรงเด็กเมื่อเขามีพฤติกรรมในทางที่ดี เช่น ทำแบบฝึกหัด ถูกต้อง ตอบคำถามถูกต้อง หรือเป็นแบบอย่างที่ดี สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีความพึงพอใจและเกิด เจตคติที่ดีต่อการเรียนต่อไป

พฤติกรรมการเรียนรู้ของกาเย่ กาเย่ ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมการเรียนรู้ อันเกิด จากการสอนออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. ทักษะเชาว์ปัญญา (Intellectual Skills)
2. ยุทธศาสตร์ทางปัญญา (Cognitive Strategies)
3. การเรียนรู้เนื้อหาข้อเท็จจริง (Verbal Information)
4. การเรียนรู้ทักษะ (Motor Skills)
5. ทักษะคติ (Attitudes)

ทักษะเชาว์ปัญญา คือ ความสามารถในการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายกับโลกรอบตัว ลักษณะพื้นฐานของสัญลักษณ์ดังกล่าว คือ ภาษาและจำนวนตัวเลขต่างๆ ซึ่งเราใช้นั้นในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น อ่าน เขียน แจกแจง จำแนก รวบรวม จัดประเภท จัดคุณภาพ ฯลฯ คนเราจะใช้สัญลักษณ์ในการจำแนก ในการสังกัด สร้างกฎ และแก้ปัญหา

ยุทธศาสตร์ทางปัญญา เป็นระบบของการคิด การเรียน หรือการจดจำของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกันไป เป็นตัวช่วยให้ผู้นั้นสามารถจัดการกับกระบวนการคิด ซึ่งกระบวนการภายในสมองของผู้นั้น ยุทธศาสตร์ทางปัญญานี้พัฒนาขึ้นจากการได้ฝึกใช้เหตุผล จากสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลพื้น ๆ เบื้องต้นไปสู่ลักษณะของเหตุผลที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ภายใต้เชื่อว่าการพัฒนายุทธศาสตร์ทางปัญญานี้เกิดจากฝึกคิดมากกว่าเกิดจากการเติบโตตามวุฒิภาวะ

การเรียนรู้เนื้อหาข้อเท็จจริง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหา ข้อเท็จจริง ซึ่งอาจจะเป็นความรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ข้อเท็จจริง กระบวนการ หรือความรู้ที่สะสมไว้อย่างเป็นระบบ

การเรียนรู้ทักษะ เป็นความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยการเคลื่อนไหวเพื่อทำกิจกรรมใด ๆ ในลักษณะที่เป็นความคล่อง ความชำนาญ เป็นการทำงานอย่างแคล่วคล่องว่องไว ตามความเคยชิน หรือตามขั้นตอนของงาน

ทัศนคติ เป็นสภาวะของจิตของผู้เรียนที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำกิจกรรมหรือเลือกตัดสินใจหรือลงความเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ต่อบุคคล หรือต่อสถานการณ์ใด ๆ สภาวะเช่นนี้เป็นแนวโน้มที่จะเลือกทำมากกว่าที่จะเป็นการแสดงออกให้เห็นจริง ๆ

องค์ประกอบของทัศนคติ

1. ความรู้สึก (Affect) หมายถึง การมองคุณค่าหรือการมีอารมณ์ตอบสนองต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด
2. ปัญญา (Cognition) หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกของแต่ละบุคคลต่อสิ่งนั้น ๆ
3. พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง แนวโน้มที่จะเกิดการกระทำ เป็นลักษณะที่สังเกตเห็นได้ (ฉลอง ทับศรี. ม.ป.ป., หน้า 73-78)

จากหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ดังกล่าว เราสามารถนำมาเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษแก่นักเรียนไทย ดังนี้

1. ผู้สอนจะต้องรู้พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน เพื่อจะได้เปรียบเทียบว่าพื้นฐานความรู้ทางภาษาที่นักเรียนมีอยู่เดิมเป็นเช่นไร จะต้องหาวิธีฝึกอย่างไร ผู้เรียนจึงจะเกิดความเคยชินกับลักษณะของภาษาอังกฤษ
2. ผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมีความสามารถทางภาษาต่างกัน เช่น บางคนอาจจับเสียงได้เร็วแต่เข้าใจประโยคได้ช้า บางคนอาจจะอ่านได้เร็ว แต่ต้องใช้เวลานานในการที่จะฝึกใช้คำในประโยค ครูจะต้องหาวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านี้
3. จะต้องฝึกเนื้อหาทางภาษาซ้ำ เมื่อฝึกครั้งหนึ่งทิ้งช่วงห่างไว้ระยะ แล้วนำย้อนกลับมาฝึกซ้ำอีก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินในภาษาอังกฤษ
4. ครูพยายามหาสถานการณ์ต่าง ๆ มาให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจริง
5. ครูจะต้องบอกให้นักเรียนรู้ เมื่อทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง เช่น ให้คำชมเชย หรือให้เพื่อนพูดตาม เพื่อให้ผู้เรียนจะได้รับทราบว่าได้ถูกต้อง
6. อย่าเพิ่งให้นักเรียนฝึกในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้อง
7. เมื่อครูให้ตัวอย่างประโยคใหม่หรือเนื้อหาใหม่ พยายามให้นักเรียนสังเกตหรือบอกกฎเกณฑ์อย่างง่าย ๆ เพื่อยึดเป็นหลักในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง
8. ครูควรจะช่วยให้นักเรียนถ่ายโยงความรู้ความเข้าใจจากภาษาไทยไปหาภาษาอังกฤษ ดังนั้นในบางครั้งจึงใช้การอธิบายลักษณะที่เกิดขึ้นในภาษาไทย เพื่อเป็นสะพานไปยังภาษาอังกฤษ
9. การจัดบทเรียนจะต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย และบทเรียนจะต้องมีลักษณะต่อเนื่องกัน (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2525, หน้า 19-20)

ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ และประสบความสำเร็จในการเรียน ครูผู้สอนควรนำหลักจิตวิทยาไปปรับใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย ประสบการณ์ ความสามารถ ความถนัดของผู้เรียน และเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1. การเรียนการสอนภาษา

- 1.1 เด็กมาโรงเรียนพร้อมกับสิ่งซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศต่อไปนี้
 - 1.1.1 สัญชาติญาณ
 - 1.1.2 ทักษะ

1.1.3 บุคลิกภาพ

1.2 ตัวอย่างที่ครูจะต้องคำนึง คือ

- 1.2.1 พร้อมทั้งเข้าใจความหมายโดยไม่จำเป็นต้องฝึกเป็นรายบุคคล
- 1.2.2 มีความพร้อมทักษะที่สร้างสรรค์ในทางภาษาที่ยังอยู่ในวงจำกัด
- 1.2.3 การเรียนจากทางอ้อม (Indirect) มากกว่าทางตรง
- 1.2.4 สนุกสนานในสิ่งที่ได้ค้นพบด้วยตนเอง
- 1.2.5 มีจินตนาการ
- 1.2.6 มีความพอใจที่จะได้พูด

2. เด็กมีสมรรถภาพในการเข้าใจความหมาย

2.1 เด็ก ๆ สามารถเข้าใจสิ่งต่อไปนี้เอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนภาษา

- 2.1.1 ระดับเสียง
- 2.1.2 ท่าทาง
- 2.1.3 หน้าตา
- 2.1.4 สภาพแวดล้อม

2.2 ในระดับประถมศึกษาเด็ก ๆ มีลักษณะการพัฒนาที่รวดเร็ว

2.3 เด็กใช้ประสบการณ์เดิมจากภาษาแม่ (Mother Tongue) เพื่อเรียนคำใหม่ เสียง

ใหม่ และรูปแบบประโยคใหม่

2.4 เพื่อเน้นการส่งเสริมการเรียนภาษาใหม่ ครูจำเป็นต้องทำสิ่งต่อไปนี้ประกอบการสอนไปด้วยทุกครั้งคู่ขนานไปกับการให้ความหมายของคำที่พูดไป

- 2.4.1 กริยา – ท่าทาง
- 2.4.2 ระดับเสียง
- 2.4.3 ทำท่าทางตามสถานการณ์
- 2.4.4 การแสดงออกทางหน้าตา

(สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ครูจะต้องฝึกฝนทำให้ได้ เพราะผู้สอนเป็นครูไทยไม่ใช่เจ้าของ

ภาษา)

3. เด็กเรียนการพูดภาษาจากข้อมูลทางภาษาที่จำกัด ในขั้นต้นในการเรียนภาษาแม่นั้น

เด็ก ๆ พัฒนามาจากระยะเวลาอันยาวนานจากครอบครัวพูดเอง แต่งประโยคเองตามประสาทเด็ก ๆ ดังนั้น ในการเรียนภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศความเคยชินเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา คือ เด็กเปล่งประโยคเอง เรียงคำเอง แต่อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการให้โอกาสในการใช้ภาษา ครูจะต้อง

เข้าใจในปรากฏการณ์นี้โดยไม่เคร่งครัดในการเสียเวลาไปแก้ไขสิ่งเหล่านี้เป็นเพราะเด็กยังมีประสบการณ์การใช้ภาษาที่จำกัดอยู่

4. เด็กมีความสามารถเรียนภาษาทางอ้อม แม้ว่าครูจะดูแลอย่างใกล้ชิดแล้วก็ตาม
ธรรมชาติเด็ก ๆ จะจดจำได้ดีกว่าที่ครูสอนโดยตรง ถือว่าเป็นปรากฏการณ์ของการเรียน
ในห้องเรียนควรปล่อยให้มีการเรียนรู้โดยทางอ้อมและต้องใช้เวลาในการสอนทางตรง
ด้วย

โดยเหตุผลและปรากฏการณ์ดังกล่าว ครูจึงควรหาเรื่องจริง งานจริง (Real Task)
การใช้ภาษาจริง ๆ (Real Language Use) โดยเอาเรื่องจริงกลับมาเรียนโดยทางอ้อม โดยใช้เกมส์
ที่น่าสนใจ

กล่าวโดยสรุป เด็ก ๆ มีความต้องการเล่นอย่างสนุก

5. ลักษณะของเด็กละเล่นและสนุก เด็ก ๆ มีความสามารถในการทำสิ่งที่สนุก
สนาน ดังนั้น เกมและกิจกรรมจึงสำคัญมาก เช่น กิจกรรมการเดา กิจกรรมเอาชนะกันแข่งขันกัน
อย่างเอาจริงเอาจัง สิ่งเหล่านี้เป็นความพยายามที่เกิดขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษาเป็น
อย่างมาก

โดยวิธีเหล่านี้นอกจากเด็ก ๆ จะสนุกสนานได้เล่นแล้ว ทำให้เรียนภาษาจากสิ่งที่เกิดจาก
ชีวิตจริงแล้วทำให้การเรียนในห้องเรียนเป็นชีวิตจริงเป็นการส่งเสริมจินตนาการในทางความคิด
อีกด้วย

6. เด็กมีจินตนาการ เด็ก ๆ มีความยินดีมากที่ได้จินตนาการในสิ่งที่พึงพอใจและ
คลั่งไคล้ ประสบการณ์สอน ให้เด็กระดับประถมทดสอบความจริงจากจินตนาการและ
ประสบการณ์ซึ่งแตกต่างกัน

ในการเรียนภาษาในห้องเรียน จินตนาการและความสามารถในการนำสิ่งที่สนใจและ
คลั่งไคล้ หลงใหลมาเป็นส่วนประกอบในการเรียนภาษา

การเรียนภาษาควรเกี่ยวข้องกับเรื่องจริง แต่การเรียนเรื่องจริงในห้องเรียนเป็นเรื่องที่
น่าเบื่อหน่ายจึงต้องนำเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการมาเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและเสริม
จินตนาการ การเขียนอธิบายสัตว์ประหลาดให้เพื่อนฟัง เป็นการส่งเสริมการพูด

7. ลักษณะแห่งการสื่อสารและการพูด ธรรมชาติเด็กวัยนี้ชอบพูด-ชอบการคุย
สื่อสารปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในการจูงใจให้ใช้ภาษา ครูอาจห้ามเด็กพูด
ในขณะที่ครูกำลังสอนกลุ่มอื่น หรือกำลังทำกิจกรรม Pair Work แต่ครูต้องไม่ลืมว่าการเรียน
ภาษาเป็นการเรียนเพื่อการใช้ภาษา ไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา ดังนั้น การพูดจึงไม่ได้เป็นอุปสรรค
ในการเรียนภาษา

ทุก ๆ ประการที่กล่าวมาเป็นการชี้แยกแยะให้เห็นว่าสัญชาตญาณ-ทักษะของเด็ก ๆ เพื่อเรียนภาษาต่างประเทศที่โรงเรียนนั้นโดยแท้จริงที่ปรากฏออกมานั้นเป็นอย่างไร

8. ความสำคัญในการจัดกิจกรรมทางภาษา ครูควรนำเอาสิ่งที่เป็นสมรรถภาพ และสัญชาตญาณเข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ในห้องเรียน พยายามให้บรรยากาศเป็นไปในทางบวก เพื่อจุดหมายให้เกิดเจตคติไม่น้อยไปกว่าจุดหมายทางเนื้อหา ให้ครูมั่นใจว่า ครูได้พยายามใช้ภาษาจริง ๆ ที่ใช้กันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

ในบทนี้จะเน้นในรายละเอียดของการสอนโดยมุ่งเจตคติและการใช้ภาษาจริง ๆ แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องทำให้เหมือนกันหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญของผู้สอนที่แตกต่าง

การอ่านภาษาอังกฤษ

ความหมายของการอ่าน การอ่าน เป็นหัวใจของการศึกษา เป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา เป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในด้านการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต เป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยให้เด็กวัยประถมศึกษาได้พัฒนาความคิด โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด การอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือระดับอ่านออกเขียนได้ จึงหมายถึงรวมถึงความสามารถในการอ่านและออกเสียง บอกความหมายของคำศัพท์ และประโยค ที่ปรากฏในบทเรียนตามระดับชั้นที่เรียน ความหมายของการอ่านได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

บุช และฮิบเนอร์ (Bush & Huebner, 1970, p. 14) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการคิด หัวใจของการอ่าน คือการที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยผู้อ่านได้ให้ความหมายจากการนำเอาสัญลักษณ์ที่อ่านไปสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของตน ซึ่งจะทำให้เกิดมโนภาพขึ้นในใจของตน

ดอลแมน (Dallman & other, 1978) ได้ให้นิยามของการอ่านว่า เป็นกิจกรรมซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจและการแปลความหมายของจิต ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวหนังสือหรือภาษาเขียน

มอริส และสจิวต์ คอร์ (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 อ้างอิงจาก Morris & Nea Stewart Dore, 1984, p. 14) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือกระบวนการซึ่งผู้อ่านรับรู้ข่าวสารที่ถูกเสนอไว้เป็นรูปรหัสพิเศษ ผู้เขียนเป็นผู้ส่งข่าวสาร ผู้อ่านเป็นผู้แปลรหัสเหล่านั้นโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตน

สมุทร เจริญเชาวนิช (2531, หน้า 1) กล่าวถึง การอ่านสอดคล้องกับ อุทัย ภิรมย์รัตน์ และเพ็ญศรี รังสิยากุล (2531, หน้า 1) ว่า การอ่านเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน การอ่านเป็นทักษะ (Skill) ขั้นที่ 3 ของการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย หรือความรู้สำนึกคิดของตน เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน เป็นการปฏิบัติการทางสมอง และกลั่นเนื้อในชั้นสูง และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้ โดยมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ผู้เขียน ผู้อ่าน และรายงานสิ่งที่ได้อ่านมาแล้ว ซึ่งขึ้นอยู่กับการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสอน

ปริญัตพร พรหมศรี (2535, หน้า 9) ได้สรุปว่า การอ่านเป็นกระบวนการคิดต่อสื่อสารความคิดจากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องแปลความหมายตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ โดยใช้ประสบการณ์เดิมให้ได้ความหมายชัดเจนสมบูรณ์ และสิ่งสำคัญที่สุดในการอ่าน คือ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน หรือใกล้เคียงกับความเข้าใจของผู้เขียน

ประเทิน มหาจันทร์ (2536, หน้า 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมีความสัมพันธ์กับการพูด การอ่านที่แท้จริงนั้นจะต้องเป็นการอ่านที่สามารถเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านได้ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิดรวบยอดหรือจินตนาการของผู้อ่าน ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความเข้าใจความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่อ่าน โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสื่อความหมาย เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งผู้อ่านพยายามที่จะทำความเข้าใจในความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยสามารถแปลความ ตีความ และขยายความ สัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ปรากฏออกมาเป็นความคิด สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารและการ รับรู้

การสอนอ่านภาษาอังกฤษ

ดวงเดือน แสงชัย (2531, หน้า 9-10) กล่าวว่า ตัวครูคือสิ่งสำคัญที่สุดที่จะบันดาลให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างไร ดังนั้นการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้ได้ผลดีตามความคาดหวังนั้น จำเป็นต้องมีทักษะการอ่าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. ทักษะการอ่านขั้นต้น เป็นทักษะที่มุ่งใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะต้องเรียนรู้การอ่าน
2. ทักษะการสังเกตคำ โดยการได้พบเห็นบ่อย ๆ การเลียนเสียงพยัญชนะและเสียงที่เกี่ยวข้อง เขียนโครงสร้างของเสียงที่พบบ่อย ๆ เรียนเสียงพยัญชนะ การได้แบ่งคำออกเป็นพยางค์ และฝึกออกเสียงพยางค์อย่างถูกต้อง รู้จักใช้บริบทเดาความหมายของคำศัพท์ และการออกเสียงคำ การรู้จักโครงสร้างของประโยค และการใช้พจนานุกรม

3. ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้สอนจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้โดยการสอนให้รู้วิธีการเรียงลำดับเหตุการณ์ การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง การประเมินผลในการเรียนที่อ่าน การเพิ่มพูนคำศัพท์ การพัฒนาอัตราความเร็วในการอ่าน และการพัฒนาทักษะอ่านออกเสียง เพื่อผู้อื่นฟังแล้วและเข้าใจ

การสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนการสอนอ่านที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด โดยมีเทคนิคต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ในการสอนอ่านโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนนั้น มีผู้เสนอแนะเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนอ่านด้วยวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกบทเรียนในการอ่าน วิธีนี้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้เรียน
 2. การนำความเรียนของนักเรียนมาใช้ในการสอนอ่าน โดยพิมพ์แจกให้นักเรียนอ่าน กิจกรรมการเขียนนั้น แล้วสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ
 3. การสอนอ่านด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อความ เป็นวิธีการสอนโดยวิธีวิเคราะห์ศัพท์ โครงสร้าง เครื่องสัมพันธ์ข้อความ หน่วยอ้างอิง ดำเนิน และวิเคราะห์ข้อมูล จะต้องฝึกฝนให้นักเรียนอ่านและมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคต่อประโยค ฝึกการคาดเดาความหมายรู้จักความสำคัญของความสัมพันธ์ข้อความ หากเชื่อมโยงข้อความให้ติดต่อกัน หรือฝึกอ่านให้ และจับใจความสำคัญในเรื่องที่อ่าน ฝึกให้หาคำเชื่อมความซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกับหารแบ่งกลุ่มย่อย
 4. การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เป็นหัวใจของการสอนอ่าน โดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน เพราะทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเองได้ ครูเป็นเพียงผู้กำหนดจุดประสงค์ในการเรียนและขอบข่ายของงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำอย่างชัดเจน มีการอภิปรายลงความเห็น
- กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) หมายถึง การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน เพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมและวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกด้วยกัน ซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้น ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย
5. การสอนโดยวิธีให้เพื่อนช่วยสอน
 6. การให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง เป็นเทคนิคการสอนที่ใช้ในระบบการเรียนการสอนตามปกติภาพ แต่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 7. การสอนแบบศูนย์การเรียน
 8. การสอนโดยใช้สื่อประสม

9. บทเรียนโปรแกรม
10. ชุดการสอน
11. หน่วยการเรียนรู้การสอน
12. การใช้ระบบการสอนไม่แบ่งชั้น

การใช้กิจกรรมกลุ่มในการสอนอ่านภาษาอังกฤษ กนกรัตน์ ศรีวิจิตร (2531. หน้า 67-68) กล่าวถึง กิจกรรมกลุ่มว่า การจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่มสามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาความบกพร่องในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง กล่าวคือ นักเรียนที่ตั้งใจเรียนสามารถชักนำให้นักเรียนที่ขาดความสนใจหันมาตั้งใจเรียนได้ โดยการช่วยคิด ช่วยแนะนำบทเรียน

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมกลุ่ม (Group Work) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษา ซึ่งพัฒนาทักษะการพูด และยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุป เสนอแนะและแสดงความคิดเห็นได้ ครูจะเป็นเพียงผู้เข้าร่วมการสนทนา เพื่อสังเกตการใช้ภาษาของผู้เรียน การเสนอผลงานของกลุ่มต้องเป็นกันเองมากที่สุด เพื่อให้สมาชิกเป็นอิสระในการแสดงออก มีการให้กำลังใจเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน และมีความเข้าใจที่ตรงกัน

การจัดกิจกรรมในการสอนอ่าน ในการจัดกิจกรรมสอนอ่านนั้น สามารถจัดกิจกรรมได้ 3 ระดับ คือ กิจกรรมก่อน การอ่าน กิจกรรมระหว่างอ่าน และกิจกรรมหลังการอ่าน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

กิจกรรมก่อนการอ่าน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การสร้างความคุ้นเคยให้กับนักเรียน โดยถามตอบ สนทนา เพื่อทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน เป็นการเตรียมรับความรู้ใหม่จากการอ่าน
2. การเดาเรื่องราวที่จะอ่านจาก Picture Diagrams หรือ Title ของเรื่องโดยให้นักเรียนทาย หรือเดาเรื่องราวที่จะอ่านว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และควรอธิบายคำศัพท์ใหม่ให้กับนักเรียนโดยวิธีเดาคำศัพท์ จับคู่คำศัพท์ หรือใช้พจนานุกรม

กิจกรรมระหว่างอ่าน ในระหว่างการสอนอ่าน ครูสามารถดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้ เพื่อส่งเสริมและตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

1. กิจกรรมการจับคู่ ทำได้หลายวิธี เช่น
 - 1.1 จับคู่เนื้อเรื่องกับภาพหรือแผนภูมิ
 - 1.2 จับคู่คำกับคำจำกัดความ
 - 1.3 จับคู่คำกับประโยคที่เกี่ยวข้อง

158354

๑
๖๖๘.๖๕๖
๖๘๑๔๗
๑๐

2. กิจกรรมการเรียงลำดับเหตุการณ์ให้สมบูรณ์ ถูกต้อง ทำได้หลายวิธี เช่น
 - 2.1 เรียงประโยค หรือแผนภูมิตามเนื้อเรื่องที่อ่าน
 - 2.2 เรียงประโยคตามลำดับเรื่อง
 - 2.3 เรียงตอนตามลำดับเรื่อง
3. กิจกรรมการเติมข้อความให้สมบูรณ์ ทำได้หลายวิธี เช่น
 - 3.1 เติมข้อความ คำ ลงใน Chart, Diagram รูปภาพ ตามเรื่องที่อ่าน
 - 3.2 เติมคำหรือข้อความลงในเนื้อเรื่องย่อ
 - 3.3 เติมคำหรือข้อความลงในตารางแสดงข้อมูล
4. กิจกรรมการแก้ไขคำ ข้อความ รูปภาพ Diagram ให้ถูกต้องตามเนื้อเรื่อง
5. กิจกรรมการเลือกว่าอย่างไรถูก เช่น
 - 5.1 เลือกคำตอบที่ถูกต้อง
 - 5.2 ประโยค ถูก/ผิด ตามเนื้อเรื่อง
 - 5.3 เลือกว่ามีประโยค หรือข้อมูลนั้น ๆ ในเนื้อเรื่องหรือไม่
 - 5.4 เลือกว่าประโยคนั้นแสดงความเป็นจริง หรือความคิดเห็น

กิจกรรมหลังการอ่าน เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการสอนอ่าน มีจุดประสงค์ที่จะย้ำความเข้าใจของเรื่องที่อ่านให้มากขึ้น สร้างเจตคติที่ดีให้กับนักเรียน โดยดำเนินกิจกรรมให้สนุกสนาน และสามารถแสดงออกกับความเข้าใจในสิ่งที่เรียน เช่น

1. ให้อ่านเรื่องที่มียุคศัพท์คำเดียวกันในเรื่องทำนองเดียวกัน
2. แข่งขันหรือทำกิจกรรมเกี่ยวกับคำศัพท์และไวยากรณ์ที่เรียนมา
3. เขียนประโยคง่าย ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและแลกเปลี่ยนกันอ่านระหว่างกลุ่ม
4. กลุ่มผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และสลับกลุ่มกันถาม-ตอบ และให้คะแนน (หน่วยศึกษาเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 59-62)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาอังกฤษ ทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ศุภชัย สิงห์ประไพ (2534 อ้างถึงใน อุษณีย์ วรรณจิต, 2536) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ฝึกอ่านด้วยการเล่าเรื่อง และกลุ่มที่ฝึกอ่านด้วยการเขียนเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษา

อังกฤษของนักเรียนกลุ่มที่ฝึกอ่านด้วยการเล่าเรื่อง และกลุ่มที่ฝึกอ่านด้วยการเขียนเรื่องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรทิพย์ ปลอดโปร่ง (2535) ได้ทำการศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนตามปกติ โดยทำการทดลองกับนักเรียนโรงเรียนบ้านธรรมรัตน์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 30 คน พบว่า ความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ความคงทนในการจำของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

สุรพงษ์ พึ่งวอน (2537) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟัง การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ ของเด็กเริ่มเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา และการสอนตามคู่มือครู นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านคำไฮหัวทุ่งประชาบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้รูปแบบการวิจัยแบบการเปรียบเทียบกลุ่ม/ตัวอย่างที่เลือกแบบเป็นกลุ่ม (Intact-Group Comparison) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาและที่เรียนตามวิธีสอนในคู่มือครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

โรเบิร์ต (Roberts, 1996) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ศัพท์ที่มีผลต่อการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการเรียนตามแบบอย่างที่กำหนดจากครู โดยการให้ลอกคำศัพท์บนกระดาน การบอกให้นักเรียนเขียนคำศัพท์ตามครูบอก และการเขียนคำศัพท์อย่างอิสระของนักเรียน พบว่า การเขียนคำศัพท์อย่างอิสระของนักเรียนมีผลต่อการรู้ศัพท์ซึ่งส่งผลให้อ่านออกและเขียนได้มากกว่าการลอกคำศัพท์จากบนกระดานและบอกให้เขียนตามคำบอก

สโนว์บอล (Snowball, 1997) ได้ศึกษาถึงยุทธวิธีที่ใช้ในการสะกดคำโดยศึกษาที่ละขั้นตอนจากการอ่านและการเขียนประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า การสะกดคำมีความสำคัญต่อการอ่านและการเขียนควรให้มีการสะกดคำรวมอยู่ในหลักสูตรด้วย โดยขั้นตอนการเรียนรู้สะกดคำจะเริ่มจากการเลือกคำศัพท์การใช้วิธีการสะกดคำที่จูงใจผู้เรียนหลากหลายวิธี การแตกคำศัพท์ การนำคำศัพท์มารวมกันเป็นคำใหม่ และการให้เห็นและใช้คำศัพท์ในรูปประโยคที่แตกต่างกันด้วย

รอย (Roy, 1991, pp. 1639-A) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียนที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน การพัฒนาทางด้านคำศัพท์ และพัฒนาการทางการเขียน โดยทำการทดลองกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 จำนวน 74 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลองให้ทำกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียน โดยการอ่านนิยายสารแล้วเขียนเรื่องที่ได้อ่าน การเขียนเรื่องเลียนแบบและเรียนทั้งสองทักษะไปพร้อม ๆ กัน ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนแยกทักษะและไม่ได้่านนิยายสารเสริม ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนการอ่านจากนิยายสารควบคู่ไปกับการเขียน มีคะแนนความเข้าใจในการอ่าน พัฒนาการทางคำศัพท์และพัฒนาการทางการเขียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนการอ่านจากนิยายสารและเรียนแยกทีละทักษะ อีกทั้งงานเขียนของกลุ่มทดลองยังมีหลากหลายรูปแบบมากกว่ากลุ่มควบคุมด้วย

จากการค้นคว้างานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับทักษะการอ่าน สรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนมักจะกระทำควบคู่กันไป เมื่อมีการนำวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา การฝึกการอ่านด้วยการเล่าเรื่อง หรือเขียนเรื่องประกอบการอ่านจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่านที่ดีขึ้น ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและออกเสียงได้ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียนที่ดีขึ้นด้วย

การเขียนภาษาอังกฤษ

ความหมายของการเขียน การเขียน เป็นทักษะซึ่งจะต้องอาศัยถ้อยคำและประสบการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียงลำดับของความคิดให้ต่อเนื่องกัน ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะแสดงพฤติกรรมสร้างสรรค์ของผู้เขียนด้วย การเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือระดับอ่านออกเขียนได้ จึงหมายถึงรวมถึงความสามารถในการเขียนคำศัพท์ และประโยคที่ปรากฏในบทเรียนได้ถูกต้อง ความหมายของการเขียนได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

วาลิต (Valeit, 1977, p. 217) กล่าวว่า ในบรรดาทักษะทั้ง 4 ทางภาษานั้น นับได้ว่าทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้ความคิดและความถูกต้องตามหลักเกณฑ์มาพิจารณาให้รอบคอบกว่าทักษะอื่น การเขียนเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายทางภาษา ดังนั้นผู้ที่เขียนได้ดีต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษาและมีทักษะในการเขียน

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ (2542, หน้า 7) กล่าวว่า ทักษะการเขียน คือ การแสดงความคิดของผู้เขียนสื่อผ่านข้อความให้ผู้อ่านเป็นภาษาเขียนที่รวมทักษะการเขียนด้วยลายมือ สะกด เรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นตัวพิมพ์ หรือตัวเขียน การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน

และการใช้ไวยากรณ์ที่ถูกต้อง รวมทั้งการเลือกใช้คำศัพท์ สำนวนที่ถูกต้องเหมาะสม และการนำเสนอเรียบเรียงเนื้อหาอย่างมีระบบ

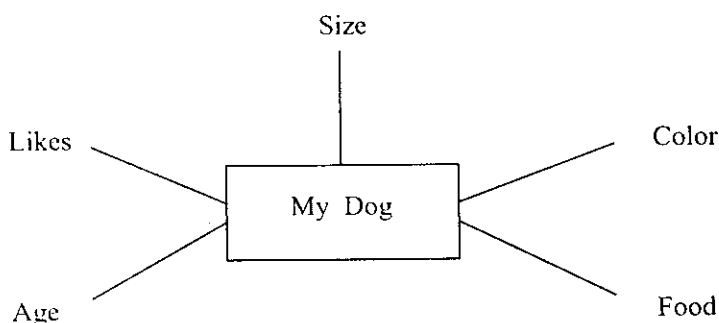
จากความหมายดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า การเขียน คือ การสื่อความหมายด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ สื่อผ่านข้อความให้ผู้อ่าน เป็นภาษาเขียนด้วยลายมือ สะอาด เรียบร้อย สามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอน คำศัพท์ และไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้อง ใช้ สำนวนเหมาะสมและนำเสนอเรียบเรียงเนื้อหาอย่างมีระบบ

กิจกรรมในการสอนเขียน

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ (2542, หน้า 8-9) ได้แบ่งกิจกรรมการเขียน เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การลอกคำ (Mechanical Copying) หรือประโยคโดยไม่ต้องสร้างภาษาของตนเอง มักเป็นกิจกรรมที่ใช้กับผู้เรียนในระดับต้น ๆ เช่น การคัดลายมือ เขียนตามรอยประ การโยงภาพ และข้อความที่เข้าคู่กัน แล้วลอกข้อความ จัดลำดับตัวอักษรแล้วเขียนคำให้ถูกต้อง หรือจัดลำดับ ประโยคและเขียนข้อความที่ถูกต้อง ข้อเสียของการเขียนในลักษณะนี้ คือ ในบางกิจกรรมผู้เรียน อาจลอกคำ ข้อความ หรือประโยค โดยไม่เข้าใจความหมาย และกิจกรรม การเขียนแบบนี้ไม่ได้ เอื้อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างภาษาของตนเอง ลักษณะกิจกรรมแบบนี้จึงอาจไม่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรพิจารณาไม่ควรจัดกิจกรรมการเขียนแบบนี้มากเกินไป
2. การสร้างภาษาของตนเองตามคำสั่ง และมีคำตอบกำหนดตายตัว (Controlled Writing) เช่น ให้สร้างประโยคจากคำที่กำหนดให้ เช่น Sara – school – bus และผู้เรียนต้องเขียน ออกมาเป็นประโยค คือ Sara goes to school by bus เป็นต้น การเติมคำลงในช่องว่าง การตอบ คำถาม หรือการเขียนคำถามจากคำตอบ เหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมการเขียนที่มีคำตอบกำหนดตาย ตัว แต่ผู้เรียนก็ต้องคิดและสร้างภาษาของตนเองด้วย
3. การเขียนที่ผู้เรียนต้องสร้างภาษาของตนเอง ตามคำสั่งแต่มีคำตอบที่หลากหลายไม่ตายตัว (Guided Writing) เช่น การเติมข้อความให้สมบูรณ์ การเขียนบรรยายภาพ การเขียน ข้อความโดยกำหนดเนื้อหาในเรื่องที่อ่านเป็นหลัก การเขียนเรื่องย่อของบทอ่าน เป็นต้น กิจกรรม การเขียนลักษณะนี้ผู้เขียนจะต้องใช้ความคิดและสร้างภาษาของตนเอง
4. การเขียนที่ผู้เขียนเป็นผู้กำหนดเนื้อหา รายละเอียดเอง (Free Writing) เช่น การ เขียนความเรียงที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อให้ หรือเขียนบทสนทนา กิจกรรมการเขียนแบบนี้ ผู้สอนจะ ต้องเตรียมผู้เรียนเป็นอย่างดี ก่อนที่จะให้ผู้เรียนเขียน โดยมีหลักในการเตรียมตัวดังนี้

4.1 กำหนดเนื้อหาก่อนการเขียน โดยการพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขียน ควรให้ผู้เรียน แสดงความคิดให้มากที่สุด และอาจให้ผู้เรียนแต่ละคนสร้าง Web หรือเครือข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งที่เขียน ดังตัวอย่างการสร้างเครือข่ายของการเขียนเรื่อง My Dog

ภาพที่ 1 โครงสร้างเครือข่ายของการเขียนเรื่อง My Dog

จากนั้นจึงให้ผู้เรียนกำหนดโครงร่างของเรื่องที่จะเขียน โดยขยายความเนื้อหาจากคำที่อยู่ในเครือข่ายแล้วจึงลงมือเขียน

4.2 ข้อควรระวังเกี่ยวกับกิจกรรมการเขียนลักษณะนี้ คือ ผู้สอนไม่ควรกำหนดหัวเรื่อง ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ ผู้สอนไม่ควรสั่งงานเขียนลักษณะนี้เป็นการบ้านโดยมิได้ช่วยผู้เรียนเตรียมตัวในการเขียน และไม่ควรกำหนดให้ผู้เรียนเขียนหัวเรื่องที่ยากเกินความสามารถของผู้เรียน

พิตรวัลย์ โกวิทวาทิ (2537, หน้า 52-78) กล่าวถึงกิจกรรมการเขียนจากง่ายไปหายาก ดังนี้

1. การคัดลอก เป็นการคัดลอกที่จุดมุ่งหมายเพื่อเตือนความจำ หรือนำไปใช้ในอนาคต หรือเพื่อความสุนทรีย์ จะทำให้กิจกรรมนี้มีความหมาย ทำให้เกิดความคงทนในการจำ เช่น การคัดลอกคำศัพท์ ลอกประโยคที่กำหนดให้ ให้อ่านข้อความแล้วเลือกคำตอบที่ชอบที่สุด จับคู่ระหว่างประโยคกับภาพให้ถูกต้อง แล้วลอกประโยคใส่ให้ตรงกับภาพ
2. การเติมคำให้สมบูรณ์ เลือกคำ ข้อความหรือเรื่องราวที่มีความหมายให้นักเรียนเติม เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่นักเรียนเติม
3. การใช้พจนานุกรมประกอบการเขียน อาจใช้วาดภาพและเขียนคำศัพท์ประกอบ ภาพเป็นพจนานุกรมภาพ การเปิดพจนานุกรมในการเขียนเรื่องเพื่อค้นหาคำสิ่งที่สงสัยหรือต้องการ

4. การใช้ภาพประกอบการเขียน โดยการใช้คำศัพท์และรูปประโยคเพื่ออธิบายภาพ การบรรยายภาพโดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากภาพ ใช้ภาพหลายภาพเพื่อแสดงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามจำนวนภาพ

5. การใช้ข้อมูลจากตารางประกอบการเขียน การเขียนโดยใช้ข้อมูลเป็นการเขียนโดยมีกรอบบังคับที่ใช้คำศัพท์และรูปประโยคในวงจำกัด โดยให้ข้อมูลกับนักเรียนเพื่อฝึกเขียน

6. การพูดปากเปล่าเพื่อเสริมการเขียน ส่งเสริมให้แสดงความต้องการโดยผ่านการเขียน ใช้แรงกระตุ้นให้อยากเขียน เช่น เขียนคำสั่งให้เพื่อนปฏิบัติ เขียนจดหมายสั้น ๆ อย่างไม่เป็นทางการ

7. การใช้คำถามเพื่อเสริมการเขียน เป็นการตั้งคำถามให้นักเรียนเขียนตอบ ควรเป็นเรื่องส่วนตัวหรือกิจกรรมประจำวัน ความสนใจ งานอดิเรก หรือถามเรื่องราวหลังการอ่าน

8. การเขียนโดยใช้ทักษะสัมพันธ์ ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้เกิดการทำกิจกรรมเป็นลูกโซ่ เช่น ยกตัวอย่างบทสนทนาให้นักเรียนอ่าน จากนั้นเลือกหัวข้อเรื่องให้เขียน การระดมพลังสมองแบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็นแล้วเขียน การเขียนขณะเมื่อสัมภาษณ์ การเขียนตามคำบอก ฟังเรื่องและเขียน แล้วนำมาเปรียบเทียบเนื้อเรื่อง โดยไม่ต้องคำนึงถึงเครื่องหมายวรรคตอน ฟังครูอ่านอีกครั้ง แล้วตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขให้สมบูรณ์ แบบ ครูอ่านหรือเล่านิทาน แล้วทิ้งท้ายตอนต้นเต้นหรือตอนจบไว้ให้นักเรียนเขียนเอง

9. การเขียนตามคำบอก เป็นส่วนหนึ่งของการเขียนโดยใช้ทักษะสัมพันธ์ โดยครูอ่านเนื้อเรื่องให้นักเรียนฟังด้วยความเร็วปกติ แล้วอ่านช้า ๆ แบ่งเป็นช่วง ๆ ตามความหมายของข้อความเพื่อให้นักเรียนฟังและเขียนตาม จากนั้นครูจะอ่านอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนสิ่งที่เขียนลงไป

10. การเขียนตามกรอบที่กำหนดให้ เป็นการเขียนเพื่อปูพื้นฐานไปสู่การเขียนเรียงความแบบอิสระ นักเรียนจะได้ฝึกการใช้คำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแต่งประโยค การตอบคำถาม การเขียนเรื่องสั้น ๆ ตามกรอบที่กำหนดให้ การเติมคำให้ได้เรื่องราวที่สมบูรณ์

สรุปแล้วในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการเขียนนั้น ผู้สอนควรวิเคราะห์กิจกรรมนั้น ๆ ก่อนว่าเป็นกิจกรรมการเขียนประเภทใด ควรพิจารณาจัดกิจกรรมการเขียนให้หลากหลาย มีการเตรียมการสอนและคำนึงถึงข้อดีและข้อเสียของกิจกรรมแต่ละประเภท และควรคำนึงถึงประสบการณ์ ระดับชั้น และวัยของผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย

จากเอกสารการอ่านและการเขียนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กัน และต่อเนื่องกัน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรดำเนิน

การควบคู่และต่อเนื่องกันไปทั้งการอ่านและการเขียน และการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกอ่านและฝึกเขียน นั้นควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านและเขียนอย่างชัดเจน และควรเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมทั้งระดับความสามารถของผู้เรียน ประสบการณ์ วัย ระดับชั้น เพื่อให้การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนมีประสิทธิภาพต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

เพ็ญภา เจริญกุล (2531) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน แต่คะแนนเฉลี่ยรวมและคะแนนเฉลี่ยของทักษะย่อยทุกทักษะของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณอมศรี เทลหา (2535) ได้ทำการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียน แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการบวนการเขียนของเฮวินส์กับการสอนด้วยวิธีตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการบวนการเขียนของเฮวินส์ มีความสามารถทางการเขียน แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษและมนุษยสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีตามคู่มือครู

มนตรา พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์ (2535) ได้ทำการวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษด้านการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ การเลือกให้คำหรือสำนวน การเรียบเรียงคำในประโยค ความเข้าใจในการสื่อความหมาย และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน อักษรตัวใหญ่ และการเว้นวรรคคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 8 จำนวน 400 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษ และเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษที่พบมากที่สุด คือ ข้อบกพร่องด้านการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ ได้แก่ การใช้คำกริยา การใช้คำกริยาวิเศษณ์ การใช้คำนาม การใช้คำคุณศัพท์ การใช้บุพบท การใช้คำสรรพนาม และการใช้คำเชื่อม ข้อบกพร่องด้านการใช้เครื่องหมายวรรคตอน อักษรตัวใหญ่ การเว้นวรรคคำ ได้แก่ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนผิด การใช้อักษรตัวใหญ่ในการขึ้นต้นประโยคและขึ้นต้นคำที่เป็นชื่อเฉพาะผิด ข้อบกพร่องด้านการเลือกให้คำและสำนวน ได้แก่ การใช้คำที่สื่อความหมายเป็นสำนวนไทย การใช้คำที่ไม่สอดคล้องกับที่นักเรียนต้องการสื่อความหมาย การเขียนข้อความไม่ครบถ้วนตามข้อมูลที่ได้กำหนดให้ และการ

ใช้คำพ้องเสียง ทำให้สื่อความหมายผิด ข้อบกพร่องด้านความเข้าใจในการสื่อความหมาย เขียนผิดมากจนไม่สามารถสื่อความหมายได้ ส่วนข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษที่พบน้อยที่สุดคือ ข้อบกพร่องด้านการเรียบเรียงคำในประโยค การวางตำแหน่งคำกริยาในประโยคบอกเล่า และประโยคคำถามสับสน

บุษบา โชคช่วยชู (2536) ได้ทำการศึกษาผลการเขียนแบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่เรียนการเขียนตามวิธีเขียนแบบร่วมมือ มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ และมีความสามารถด้านแนวความคิดในการเขียนภาษาอังกฤษ สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่เรียนการเขียนตามแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟูห์เลอร์ (Fuhler, 1990 อ้างถึงใน สุภัสสร วัชรคุปต์, 2543) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเขียนซึ่งไม่สนใจในการอ่านหนังสือ ที่โรงเรียน North Junior High School ในเมือง CRYTAL Lake รัฐ Illinois ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้โปรแกรมการอ่านที่สร้างขึ้นจากพื้นฐานทางวรรณกรรม ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมการอ่านจากพื้นฐานวรรณกรรม เพื่อแก้ปัญหาการเขียน มีพัฒนาการด้านการเรียนรู้สูงขึ้น และนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น

คิม (Kim, 1991, pp. 1668-A) ได้ศึกษาทักษะการรับรู้ของเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่มีต่อการปรับปรุงงานเขียน โดยมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาการรับรู้ของเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง การปรับปรุงงานเขียน และผลของการใช้วิธีฝึก 2 วิธีที่มีต่อการรับรู้และการแก้ไขงานเขียนกับเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งวิธีที่ใช้ในการฝึกนั้นมี 4 วิธีย่อย รวมกันเป็น 2 วิธีใหญ่ วิธีแรกเป็นการให้คำและให้เด็กคิดดัง ๆ ส่วนวิธีที่ 2 เป็นการให้เด็กตั้งคำถามเองและครูช่วยถาม ซึ่งทั้ง 2 วิธีใหญ่นี้เป็นการรวมวิธีระหว่างการรับรู้ด้วยตนเองกับการฝึกฝนเป็นประจำ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยบันทึกเทประหว่างที่นักเรียนทำกิจกรรมในห้องเรียน ตรวจงานเขียน ให้นักเรียนตอบคำถามจากการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และตรวจความก้าวหน้าในการเขียน ซึ่งพบว่าทักษะการรับรู้มีผลต่อการเขียน ทั้งการรับรู้ด้วยตนเองและการฝึกฝนเป็นประจำ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า การให้เด็กรับรู้ภาษาที่สองควรเชื่อมโยงให้เข้ากับสภาพทางสังคมของเด็ก จะทำให้เด็กรับรู้ได้ดีขึ้น และเมื่อนักเรียนรับรู้ทางภาษาได้ดีแล้วจะมีผลทำให้งานเขียนของเด็กพัฒนาขึ้น

คุก (Cook, 1992, pp. 3545-A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ครูพูด ในระหว่างที่นักเรียนเรียนบทเรียนการเขียนและคำตอบที่นักเรียนเขียน โดยทำการศึกษา กับนักเรียน เกรด 4 และเกรด 5 โดยการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนต่าง ๆ จะพูดแนะนำบทเรียนคล้าย ๆ กัน งานเขียนของนักเรียนมักจะเกี่ยวข้องกับหัวข้อและคำพูดแนะนำ ของครู ซึ่งจะนำไปในรูปแบบเดียวกัน แม้ว่าเด็กจะอยู่ต่างห้องต่างโรงเรียน และคำพูดของครูมี อิทธิพลต่อการเขียนของนักเรียน

โลเปซ (Lopez, 1992, pp. 4220-A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการ เขียน ธรรมชาติในการเขียนและทัศนคติที่มีต่อการเขียนของนักเรียนที่เรียน 2 ภาษา กับเด็กเกรด 1 โดยการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมของเด็ก ผลการศึกษาพบว่า ครูมีส่วนสำคัญใน การเพิ่มประสิทธิภาพการเขียนและมีส่วนสำคัญต่อทัศนคติต่อการเขียนของเด็ก เมื่อเนื้อหายากขึ้น เด็กจะเปลี่ยนทัศนคติไปในทางบวก การใช้ชุดการสอนช่วยฝึกเขียนทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น มากขึ้น และมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น เมื่อครูช่วยให้นักเรียนเข้าใจรหัสเรื่อง และช่วยให้เขา เข้าใจสิ่งที่จะเขียน นักเรียนจะเขียนได้อย่างหลากหลาย แม้ว่าจะเป็นเพียงเด็กที่เริ่มเรียนในชั้น ประถม

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ทักษะการเขียนของเด็ก หากครูมีการนำวิธีหรือรูปแบบการสอนที่เหมาะสมมาใช้ในการสอน ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และมีความคิดสร้างสรรค์ รักการเขียน และรักการเรียนไปด้วย การใช้ กิจกรรมเสริมหรือวิธีการเพิ่มทักษะต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรตระหนัก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้มีความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

การออกแบบการเรียนการสอน

การออกแบบการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ตามกรอบ แนวทาง และโครงสร้างของการจัดการเรียนการสอน ภายในรูปแบบการสอนครอบคลุมการ กำหนดรูปแบบ โครงสร้าง องค์ประกอบ และขั้นตอนไว้อย่างเด่นชัด เพื่อให้ได้ระบบการสอนที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องอาศัยหลักการและทฤษฎี โดยมีผู้กล่าวไว้หลายคนคือ

จลอง ทับศรี (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงหลักการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการ สอนให้ได้ผลดีในลักษณะของเทคโนโลยีของการสอน (Technology of Instruction) มีหลาย ลักษณะคือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรงและมีปฏิสัมพันธ์ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีความหมายต่อเขาโดยตรงและได้ทำวัสดุ การเรียนการสอนอย่างจริงจัง

2. หลักการฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้สิ่งใหม่จะต้องได้รับสิ่งนั้นมากกว่า 1 ครั้ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสิ่งนั้นมากกว่า 1 ครั้ง การได้ฝึกปฏิบัติจะทำให้สามารถจดจำได้นานขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ตลอดจนถึงขั้นการพัฒนาทักษะ

3. หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ การสอนที่ได้ผลดีจะต้องให้ผู้เรียน เรียนได้ตามความสามารถและอัตราความเร็วในการเรียนของตน

4. หลักการเสริมแรงหรือการใช้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้เรียนต้องการทราบว่าสิ่งที่ได้คิดได้ ทำถูกต้องหรือไม่ การให้ข้อมูลป้อนกลับอาจทำได้โดยครูตรวจ แบบฝึกหัด เครื่องมือบอก คอมพิวเตอร์เกมส์ หรืออื่นๆ

5. เนื้อหาที่มีความเป็นจริง คนเราจะจำและใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียน จากเนื้อหา จากความเป็นจริง ชีวิตจริง ได้ดี

6. หลักการเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนด้วยการทำตามคนอื่น หรือการเรียนรู้โดยมีคนเดียวหรือเรียนจากเพื่อน จะช่วยให้เรียนได้ดี และสร้างกิจกรรมการสอนที่ดี

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536, หน้า 6) ได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ควรให้อิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล ตามทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ควรจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีการใช้สื่อประสม

3. ควรมีการใช้สื่อเป็นตัวช่วยผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แทนการเรียนรู้จากครูผู้สอนโดยตรง

4. ควรมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยยึดกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกัน

5. ควรให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเองในทันที

6. ควรมีการเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้

7. ควรมีการเรียนรู้อย่างเป็นไปตามขั้นตอน ตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

การออกแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะรู้ในเรื่องของหลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ แล้ว จะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้ให้ความหมายคำว่าระบบไว้ว่า

ระบบ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งองค์ประกอบทั้งหลายเหล่านี้จะร่วมกันทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ บานาธิ (Banathy, 1968 อ้างถึงใน จลอง ทับศรี, ม.ป.ป., หน้า 1)

ระบบ คือ การรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อจัดดำเนินการงานทั้งหลายให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เบนารี (Benary, 1988 อ้างอิงจาก ไชยศ เรืองสุวรรณ, 2533, หน้า 68)

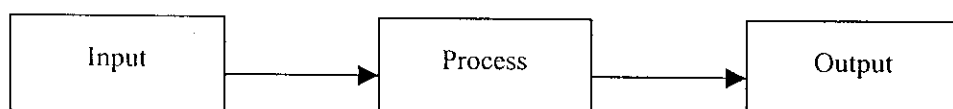
ระบบ หมายถึง หน่วยรวมที่ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่เรียกว่าระบบย่อย ระบบย่อยเหล่านี้ต่างก็มีความสัมพันธ์กัน และทำหน้าที่ร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ไชยศ เรืองสุวรรณ, 2533, หน้า 68)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ระบบจะต้องมี

1. องค์ประกอบ
2. องค์ประกอบนั้นต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน
3. มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ

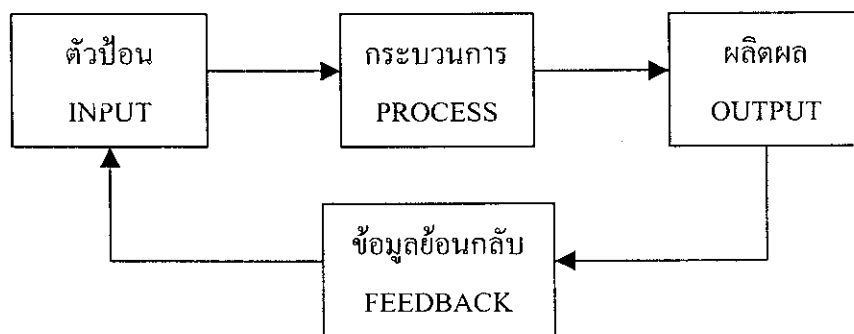
จลอง ทับศรี (ม.ป.ป., หน้า 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของระบบว่ามี 3 ประการ คือ

1. สิ่งที่ป้อนเข้าไปในระบบ เรียกว่า Input
2. กระบวนการหรือวิธีการดำเนินงาน เรียกว่า Process
3. ผลผลิตที่ได้ออกมา เรียกว่า Output

ภาพที่ 2 แสดงองค์ประกอบของระบบ

นอกจากองค์ประกอบของระบบ 3 ประการนี้แล้ว ยังมีส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยทำให้ทราบว่า ผลงานหรือผลผลิต (Output) ที่ได้ออกมานั้นมีประสิทธิภาพเหมาะสมเพียงใด คือ ส่วนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จะเป็นส่วนช่วยให้สามารถปรับปรุงระบบให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของระบบ

วิธีระบบ ออลเลน โจเซฟ และเบนเน็ต (Allen, Joseph & Lientz, 1978 อ้างถึงใน ฉลอง ทับศรี, ม.ป.ป., หน้า 7) กล่าวว่า วิธีระบบ คือ แนวทางในการพิจารณาและแก้ปัญหา ซึ่งแนวทางดังกล่าวถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความผิดพลาดน้อยที่สุด ขณะเดียวกันก็พยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด

แนวคิดของวิธีระบบ ถือได้ว่าเป็นรากฐานของระบบการเรียนการสอน โดยเฉพาะความเชื่อว่า ระบบจะประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่ทำงานสัมพันธ์กัน และระบบสามารถปรับปรุง ปรับทิศทางของตนเองได้ จากการตรวจสอบจากข้อมูลป้อนกลับ วิธีระบบถูกนำมาใช้ในระบบการศึกษาและได้รับการพัฒนา ปรับปรุงขึ้นเป็นลำดับ โดยได้มีผู้พัฒนารูปแบบการสอนขึ้นหลากหลายรูปแบบ รูปแบบเหล่านี้เรียกชื่อว่า ระบบการออกแบบการเรียนการสอน

การออกแบบการเรียนการสอน คือ ศาสตร์ (Science) ในการกำหนดรายละเอียดรายการต่างๆ เพื่อพัฒนา การประเมินและการทำนุบำรุงรักษา (Richey, 1986 อ้างถึงใน ฉลอง ทับศรี, ม.ป.ป., หน้า 9)

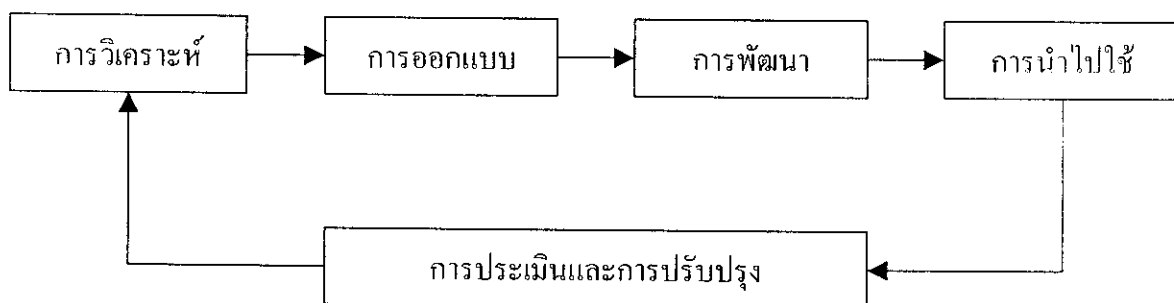
การออกแบบการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนการสอน การวิเคราะห์งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การเลือกสื่อการเรียนการสอนและเหตุการณ์ทางการเรียนการสอน ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้

กิจกรรมการออกแบบการเรียนการสอนนั้น ไม่ใช่กิจกรรมการออกแบบและสร้างระบบ การสอนขึ้นมาใหม่ แต่เป็นกระบวนการนำรูปแบบ (Model) ที่มีผู้คิดสร้างไว้แล้วมาใช้ตามขั้นตอน (Step) ต่าง ๆ ที่เจ้าของรูปแบบนั้นกำหนดไว้ อาจจะมีคำถามว่า ถ้าไม่ได้ออกแบบระบบเอง ทำไมจึงใช้คำว่า “ออกแบบการเรียนการสอน” คำตอบที่ชัดเจนคือ ผู้ใช้รูปแบบ (Model) ที่มีผู้สร้างไว้นั้นเป็นเพียงกรอบและแนวทางในการดำเนินงานเท่านั้น รายละเอียดต่าง ๆ ภายในขั้นตอนจะแตกต่างกันออกไปตามสภาพปัญหา จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ลักษณะของผู้เรียน และเงื่อนไขต่าง ๆ (ฉลอง ทับศรี, ม.ป.ป., หน้า 8)

การออกแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้ และในกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน ก็จะมีกลไกในการปรับปรุงแก้ไขตัวเอง อันได้แก่กระบวนการใช้ข้อมูลป้อนกลับ จากการประเมินผลที่เรียกว่า การประเมินผลเพื่อการปรับปรุง และเนื่องจากมีรูปแบบสำหรับนำไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนอยู่มากมาย จึงมีความหลากหลายในองค์ประกอบภายในรูปแบบนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบการเรียนการสอนใด ๆ ก็จะมีทิศทางของรูปแบบดั้งเดิม (Generic Model) ทั้งสิ้น

รูปแบบต้นแบบดั้งเดิมของการออกแบบการเรียนการสอนจะประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ๆ 5 ขั้นตอน (ฉลอง ทับศรี, ม.ป.ป., หน้า 9)

1. การวิเคราะห์ (Analysis)
2. การออกแบบ (Design)
3. การพัฒนา (Development)
4. การนำไปใช้ (Implementation)
5. การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งอาจเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

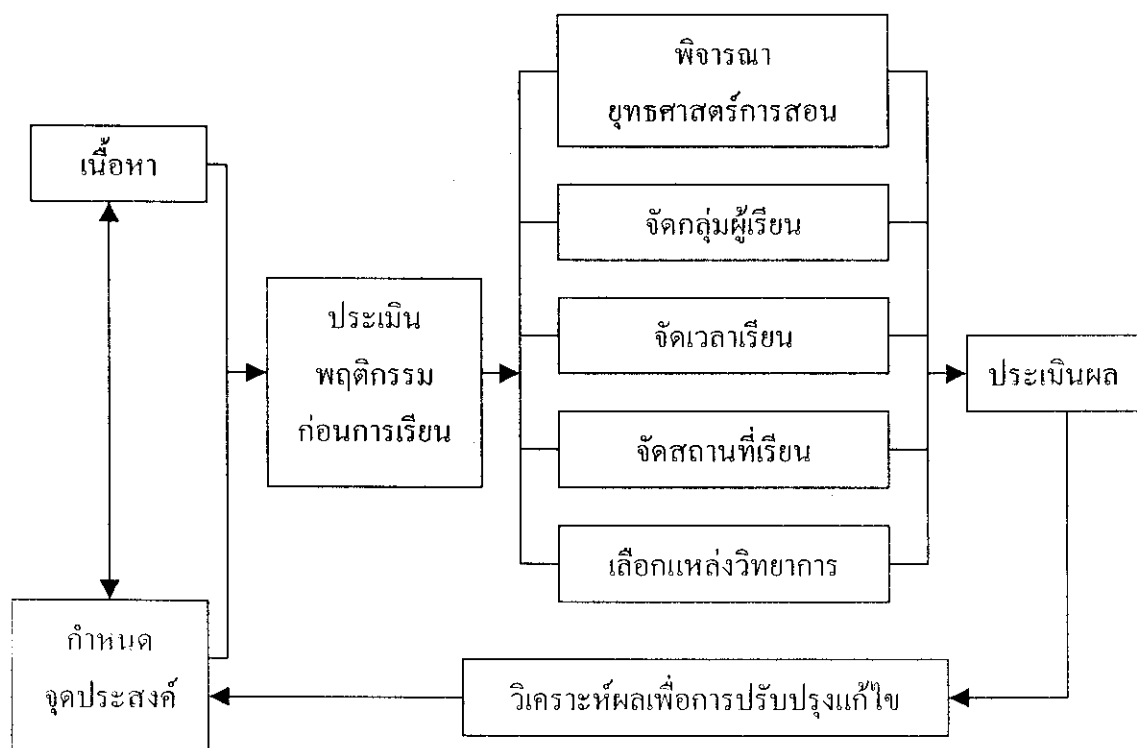

ภาพที่ 4 หลักการออกแบบการเรียนการสอน (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533, หน้า 68)

จากภาพที่ 4 สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ เป็นจุดเริ่มของการคิดพิจารณา ตลอดจนหาเหตุผลและแนวทางในการออกแบบและพัฒนาการสอน การวิเคราะห์เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อการออกแบบและพัฒนาการสอน
2. ขั้นการออกแบบ เป็นกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปในการวางแผนปฏิบัติงานให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย
3. ขั้นการพัฒนา เป็นการจัดการปรับปรุง ดัดแปลง หรือผลิตแผนการสอน วัสดุการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ขั้นการนำไปใช้ ในขั้นนี้ผู้สอนพร้อมที่นำรูปแบบและแผนการสอนที่ได้พัฒนานำไปใช้ตามรูปแบบที่ได้วางแผนไว้
5. ขั้นการประเมินและการปรับปรุง เป็นกระบวนการวัดความสำเร็จว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเป็นการประเมินสภาพรวมของระบบ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

การออกแบบการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรดำเนินการอย่างมีระบบ ดังที่ได้กล่าวมา การกำหนดขั้นตอน การดำเนินงาน การแก้ปัญหา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ทรัพยากร ปัญหาต่างๆ และพัฒนาวิธีการเพื่อนำไปแก้ปัญหา จัดดำเนินการประเมินผลที่ได้ และปรับปรุงงานต่อไป การเลือกใช้ระบบการเรียนการสอนได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น วัยของผู้เรียน เนื้อหาการเรียน ยุทธศาสตร์การเรียน การสอน กลุ่มผู้เรียน ระยะเวลาของการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับระบบการเรียนการสอนของ เกอร์ลาช และอีลาย (Gerlach & Ely, 1971) ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ภาพที่ 5 ระบบการเรียนการสอนของ เกอร์ลาช และอีลาย (Gerlach & Ely, 1971)

องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนของ เกอร์ลาช และอีลาย (Gerlach & Ely, 1971) จากรูปสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์ จุดประสงค์การเรียนการสอน มีลักษณะเป็นจุดประสงค์เฉพาะ ส่วนใหญ่จะเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จุดประสงค์การเรียนการสอนจะต้องครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมการเรียนรู้ ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมยังทำให้สะดวกต่อการสร้างแบบทดสอบเพื่อการประเมินผล รวมทั้งยังทำให้ผู้เรียนทราบแนวทางว่า เมื่อจบเนื้อหาแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมอะไรบ้าง ตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2. การเลือกเนื้อหา เป็นการเลือกเนื้อหาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ การเลือกเนื้อหานี้มักจะดำเนินการควบคู่ไปกับการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาที่เหมาะสม ควรได้จากหนังสือหลายๆ เล่ม เพราะในการใช้หนังสือแบบเรียนเพียงเล่มเดียว ผู้เรียนบางคนอาจไม่เข้าใจ แต่ถ้าได้มีโอกาสอ่านหนังสือเล่มอื่นๆ จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

3. การประเมินพฤติกรรมก่อนการเรียน เป็นการประเมินผลการเรียนเพื่อให้ผู้สอนได้ทราบพื้นฐานของผู้เรียน ว่ามีความรู้ความสามารถเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม การประเมินพฤติกรรมก่อนการเรียนอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทำแบบทดสอบ การซักถาม ตรวจสอบจากประวัติการเรียน เป็นต้น

4. พิจารณายุทธศาสตร์การสอน เป็นวิธีการของผู้สอนในการใช้ความรู้ เรื่องราว ข่าวสาร การเลือกทรัพยากร และการกำหนดบทบาทของผู้เรียนในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการเรียนการสอน

5. การจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียน เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้ได้เรียนรู้ร่วมกัน จุดประสงค์ของการสอนจะทำให้เราสามารถจัดกลุ่มผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะในบางวิชาสามารถดำเนินการสอนได้ครั้งละหลาย ๆ คน แต่บางวิชามีความจำเป็นที่จะต้องสอนคราวละน้อย ๆ คน จึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการจัดกลุ่มผู้เรียน ควรขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของวิชานั้น ๆ ซึ่งอาจจะพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

- 5.1 จุดประสงค์ใดบ้างที่ต้องการให้ผู้เรียน สามารถบรรลุผลได้ด้วยตนเอง
- 5.2 จุดประสงค์ใดบ้างที่ต้องการใช้กระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน
- 5.3 จุดประสงค์ใดบ้างที่ต้องการใช้กระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับ

ผู้เรียน

6. การจัดเวลาเรียน จากการกำหนดยุทธศาสตร์การสอนกับการจัดกลุ่มผู้เรียนก็จะต้องกำหนดเวลาเรียนให้สอดคล้อง เหมาะสมซึ่งกันและกัน โดยจะต้องขึ้นอยู่กับเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สถานที่ สื่อการเรียนการสอน ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

7. การจัดสถานที่เรียน ห้องเรียนปกติโดยทั่วไปจะมีผู้เรียนประมาณ 30-40 คน ภายในห้องเรียนจะมีโต๊ะนักเรียน โต๊ะครู กระดานดำและป้ายนิเทศ ซึ่งเหมาะสมกับการสอนแบบบอกให้รู้ แต่อาจไม่เหมาะสมกับการสอนแบบอื่น ๆ ห้องเรียนควรมีหลายขนาดคือ

- 7.1 ห้องเรียนขนาดใหญ่ เพื่อใช้สอนได้ครั้งละหลาย ๆ คน
- 7.2 ห้องเรียนขนาดเล็ก เพื่อใช้ในกรณีที่ต้องการให้ผู้เรียนมีการจัดกลุ่มอภิปราย

หรือมีการสัมมนา

7.3 ห้องเรียนแบบเอกัตบุคคลหรือแบบเสรี เพื่อใช้กรณีที่ต้องการให้ผู้เรียนค้นคว้า และแสวงหาความรู้โดยลำพัง ซึ่งอาจใช้ศูนย์สื่อการเรียนการสอนเป็นสถานที่เรียน โดยจัดเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

จะเห็นได้ว่าการกำหนดขนาดหรือสถานที่เรียนนั้น ยังคงยึดเอาจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นหลักในการเลือก โดยคำนึงถึงว่าถ้าจุดประสงค์ที่กำหนดต้องการใช้กระบวนการปฏิสัมพันธ์

ระหว่างครูกับนักเรียนก็จำเป็นต้องใช้ห้องขนาดใหญ่ แต่ถ้าต้องการที่จะให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองก็ต้องใช้ห้องเรียนแบบเอกัตบุคคลหรือแบบเสรี

8. การเลือกแหล่งวิทยาการ เป็นการเลือกสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาจแบ่งประเภทของสื่อการสอนได้ 5 ประเภท คือ

8.1 ของจริงและบุคคล หมายถึง ผู้สอน ผู้ช่วยสอน หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยากรพิเศษ หรืออาจใช้ของจริงเพื่อการประกอบการเรียนการสอน

8.2 โสตทัศนอุปกรณ์ที่ใช้เครื่องฉาย เช่น ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ แผ่นใส

8.3 อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการฟัง เช่น แผ่นเสียง วิทยุ

8.4 สิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร เอกสาร บทความ บทเรียนสำเร็จรูป

8.5 วัสดุที่ใช้แสดง เช่น แผนที่ ลูกโลก ป้ายนิเทศ

ผู้สอนจะต้องทราบก่อนว่าจะสอนเรื่องอะไร ผู้เรียนเป็นใคร คือ อยู่ในวัยใด มีความรู้และประสบการณ์เดิมเพียงใด มีจุดประสงค์อะไร จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ควรจะใช้สื่อการเรียนการสอนแบบไหน จัดหาสื่อจากที่ไหน หรือจะต้องผลิตขึ้นมาใหม่ จะนำมาใช้ใน ช่วงใด ระยะเวลาในการใช้ควรนานเท่าใด

9. การประเมินผลการเรียน การประเมินผลเป็นภาพรวมของการเรียนการสอน และเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับสื่อการเรียนการสอน การประเมินผลยังทำให้เราทราบถึงผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่เรากำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งยังสามารถใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียน ผู้ประเมินผลควรเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน รู้จักและเข้าใจนักเรียนในด้านต่าง ๆ

10. การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ เมื่อได้ทำการประเมินผลแล้ว จึงจะสามารถนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าส่วนของระบบมีข้อบกพร่องหรือมีปัญหาประการใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบในแต่ละส่วนของระบบการสอนของเกอร์ลาซ และอีลาย นี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ตั้งแต่การกำหนดจุดประสงค์ให้ครอบคลุมเนื้อหา การวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดวิธีการสอน จัดกลุ่มผู้เรียน เวลาเรียน สถานที่เรียน และการประเมินผลซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป ครูจึงเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรง ในการศึกษาวิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนตลอดจนเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนการสอน

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่างานวิจัยที่เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษยังไม่มีปรากฏ ผู้วิจัยจึงเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนการสอน และการพัฒนารูปแบบการสอน งานวิจัยดังกล่าว เช่น งานวิจัยของ พิมพันธ์ เวสสะโกศล (2533 อ้างอิงจาก พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, 2540) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการ สำหรับนักศึกษาไทย ระดับอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาไทยระดับอุดมศึกษามีความสามารถในการเขียนข้อความภาษาอังกฤษที่สื่อความหมายได้ โดยให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเขียน รูปแบบการสอน ผลการวิจัยมีองค์ประกอบและลักษณะดังนี้

1. ลักษณะผู้เรียน เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐที่ผ่านวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป
2. จุดมุ่งหมายของวิชา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเขียนข้อความภาษาอังกฤษระดับ ขอนน้ำ ที่สื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย การใช้ภาษา การเรียบเรียงข้อความ ทักษะการสื่อสารและ กระบวนการเขียน
4. การดำเนินการสอน แบ่งออกเป็นงานกลุ่มและงานเดี่ยว ซึ่งมีขั้นตอนการสอนตาม กระบวนการเขียน คือ วางแผน ร่าง และปรับปรุงแก้ไข ในงานกลุ่มมีกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การระดมสมอง การอภิปราย การบรรยาย การทำแบบฝึกหัด การศึกษาด้วยตนเองและการ ศึกษาจากสมาชิกในกลุ่ม งานเดี่ยวมีกิจกรรมสร้างงานเขียนที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเองโดยมี ผู้สอนเป็นที่ปรึกษาทุกขั้นตอน
5. การประเมินผล มี 2 ประเภท คือ การประเมินงานเขียนที่เป็นผลงานเดี่ยว ถือเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการปรับปรุงงานเขียน และเป็นการวัดผลงานเขียนแต่ละประเภท คะแนนในส่วนนี้เป็นคะแนนเก็บ ส่วนการประเมินอีกประเภทคือการประเมินงานเขียนจากการ สอบกลางภาคและปลายภาค เกณฑ์การผ่านวิชานี้คือ คะแนนรวมทั้ง 2 ประเภทเกินร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมด

เมื่อได้รูปแบบการสอนแล้ว นำไปทดลองให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 ผลปรากฏว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรุณี สถิตย์ภาติกุล (2534) ได้พัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานของมาร์ตัน แบ่งขั้นตอนการพัฒนาการเรียนการสอนเป็น 3 ขั้น คือ 1. พัฒนารูปแบบการสอน 2. ทดลองใช้รูปแบบการสอน 3. ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอน ได้องค์ประกอบของรูปแบบการสอนประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาและทักษะที่ต้องการสอน วิธีสอน ขั้นตอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล ผลการทดลองปรากฏว่า ได้รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ

วิภา รังงาม (2535, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วยกระบวนการเรียนเพื่อรอบรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาอังกฤษ ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนเพื่อรอบรู้ สูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สว ฟ้าขาว (2537) ได้พัฒนาระบบการเรียนการสอนในวิชาเคมีเพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้อย่างมีความหมายในวิชาเคมี ประกอบไปด้วย 1. ตัวป้อน ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา ตัวนักเรียน สื่อการเรียนการสอน ตัวครู และเครื่องมือประเมิน 2. กระบวนการ แบ่งเป็น 2 แบบคือ กระบวนการสำหรับบทเรียนที่เป็นเนื้อหา ประกอบด้วย การทดสอบ มโนทัศน์พื้นฐานก่อนเรียน การนำเสนอโครงสร้างความคิดล่วงหน้า การสอนให้เกิดมโนทัศน์ การสรุปบทเรียนโดยใช้แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์และการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนกระบวนการแบบที่สองเป็นกระบวนการสำหรับบทเรียนที่เป็นการทดลอง ซึ่งมีกิจกรรมเหมือนกับกระบวนการ สำหรับบทเรียนที่เป็นเนื้อหา แต่มีการให้นักเรียนสร้างแผนผังรูปตัววี ประกอบเรื่องที่ทดลองด้วย 3. ผลผลิต ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาเคมี และเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ 4. กลไกควบคุม ประกอบด้วยการใช้คำถาม การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การให้ความสนใจนักเรียนทุกคน และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน

วิชา ทรวงแสง (2538 อ้างถึงใน สมชาย วรภิเษมสกุล, 2540) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยและวรรณกรรมด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย ในวิทยาลัยครู แบ่งขั้นตอนการพัฒนาการเรียนการสอนเป็น 7 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษา ค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3. พัฒนาเอกสารประกอบการสอนและเครื่องมือวัดผล 4. การตรวจสอบคุณภาพของเอกสาร 5. การแก้ไขปรับปรุง 6. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน 7. ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ได้ องค์ประกอบของรูปแบบการสอนประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และเป้าหมายผลผลิต ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีความสนใจในการ

เรียนมากขึ้น แต่ควรที่จะปรับปรุงจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับท้องถิ่นมากขึ้น เพิ่มงบประมาณและ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียน

วิไลวรรณ สันติยากร (2541) ได้ศึกษาถึงการออกแบบการเรียนการสอน เรื่องการใช้ คำสั่งระบบปฏิบัติการดอส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อโรงเรียนที่ขาดแคลน เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเฉลิมช่วงวิทยา ตำบลคอนนิมพิล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ผลการทดลองคือ นักเรียนสามารถ ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้ร้อยละ 90.16 และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ร้อยละ 86.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการออกแบบการเรียนการสอนทำให้ ประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้นจริง

รุจโรจน์ แก้วอุไร (2543, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายใย แมงมุม ได้ผลการวิจัยคือ

1. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายใยแมงมุม ได้องค์ประกอบระบบ ตามแนวคิดของการพัฒนาระบบการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นการวิเคราะห์ ประกอบ ด้วยการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์เนื้อหาและรายวิชา วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์ ผู้สอน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการเรียน วิเคราะห์งานและกิจกรรม 2. ขั้นการออกแบบ ประกอบ ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียน การเลือกเนื้อหาวิชา การเลือกสื่อและกิจกรรมการ เรียน 3. ขั้นการพัฒนา ประกอบด้วย การกำหนดรายละเอียดของกิจกรรม การพัฒนาแบบวัดและ วิธีการประเมินผล 4. ขั้นนำไปใช้ ประกอบด้วย การนำแผนการดำเนินการสอนมาใช้ การดำเนินการ สอน 5. ขั้นการควบคุม ประกอบด้วย การประเมินผลการเรียน การประเมินผลระบบ

2. ผลของการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เรียนผ่านเครือข่าย ใยแมงมุมกับนิสิตที่เรียนตามปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เรียนผ่านเครือข่ายใย แมงมุมสูงกว่านิสิตที่เรียนโดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นิสิตที่เรียนผ่านระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายใยแมงมุม มีเจตคติที่ดีต่อการ เรียนการสอนผ่านเครือข่ายใยแมงมุมอยู่ในระดับมาก

จากข้อคิดเห็นและผลงานวิจัยของนักศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปว่า การออกแบบการ เรียนการสอนคือการกำหนดรายละเอียดตามกรอบแนวทางและโครงสร้างของการจัดการเรียนการ สอนภายในรูปแบบการสอนต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาการสอน โดยมีหลักการหรือทฤษฎีต่างๆ เป็นพื้นฐาน นำไปทดลอง และปรับปรุงจนมีคุณภาพ รูปแบบ การสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นการจัดระบบการสอนที่มีองค์ประกอบและขั้นตอนที่ชัดเจน ครอบคลุม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และข้อมูลย้อนกลับ และจากงานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการ

เรียนการสอนทำให้ทราบว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพขึ้นจริง ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะออกแบบการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำผลที่ได้จากการออกแบบการเรียนการสอนไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนและผู้ที่สนใจต่อไป